

Praktiski risinājumi piekļūstamas informācijas sagatavošanā

Lektore: Irīna Meļņika,
Viegļās Valodas aģentūra

2025. gada 2. oktobrī

Ievads

- ◆ Tiesības uz informāciju - ikvienam
- ◆ Pieklūstama informācija – iespēja saprast rakstisku vai mutvārdu tekstu un pieņemt lēmumus

Pieejama informācija = autonomija

- ◆ iespēja saņemt informāciju
dod iespēju pašam pieņemt savus lēmumus
- ◆ Svarīga ir iespēja saņemt informāciju
atbilstoši savām vēlmēm un sevis izvēlētā
laikā
- ◆ iespēja neatkarīgi piekļūt informācijai –
iespēja dzīvot neatkarīgi

Informācijas fokuss

- ◆ Kādu informāciju piedāvājam?

Informācijas piekļūstamības rīki

- ◆ Viegļā valoda
- ◆ Vienkāršā valoda

Līdzīgais – mērķi

Atšķirīgais – izmantošanas plašums

Pieklūstamas informācijas pieejamība

- ◆ Oficiālā informācija iestāžu mājas lapās
- ◆ Informatīvie materiāli par svarīgām norisēm vai situācijām
- ◆ Informācija par pakalpojumiem
- ◆ Aktuālās ziņas
- ◆ Kultūra

Rakstu un mutvārdu vieglā valoda

- ◆ Mērķis - padarīt tekstu saprotamu ikvienam
- ◆ Valodas vienkāršība - vienkārši, bieži lietoti vārdi
- ◆ Teikumu uzbūve - īsi, vienkārši teikumi, katrā viena doma
- ◆ Struktūra - loģiska, skaidra (virsraksti, rindkopa vienai tēmai)
- ◆ Skaidrojumi - teksta, sarunas ietvars, piemēri

Piemērs

Kāpēc tumšā laikā vajag atstarotāju?

Vakaros ielas un ceļi ir tumši.

Šoferiem ir grūti redzēt gājējus.

Reizēm līst vai stipri snieg.

Tad redzēt gājējus ir vēl grūtāk.

Tāpēc gājējam uz ielas ir drošāk ar atstarotāju.

Problēma un risinājums

- ◆ Nespēja nodalīt svarīgo no mazāk svarīgā
Risinājums: uzsvērt svarīgāko, atmetot maznozīmīgo, citādi cilvēks apjūk

Problēma un risinājums

◆ Nespēja analizēt

Risinājums: vienkārši vārdi un īsi teikumi

Ja informācija ir pasniegta mazās vienībās,
atkrīt nepieciešamība pēc sarežģītas analīzes

Problēma un risinājums

◆ Nespēja uztvert kontekstu

Risinājums: loģiska secība un hronoloģija vai papildu skaidrojums

Problēma un risinājums

◆ Grūtības koncentrēties

Risinājums: teksta strukturēšana un sadalīšana
rindkopās

Problēma un risinājums

◆ Tieša uztvere

Risinājums: izvairīties no pārnestās nozīmes vārdiem un frazeoloģismiem

Problēma un risinājums

- ◆ Palēnināts uztveres ātrums
Risinājums: īsi, vienkārši teikumi, viena doma vienā teikumā
Tas ļauj cilvēkam uztvert tekstu savā tempā

Problēma un risinājums

- ◆ Grūtības saprast rada satraukumu, un otrādi
Risinājums: pozitīvā formā izteikta doma un
vienkārši paskaidrojumi
Saprotams un draudzīgs teksts mazina stresu

Piemērs

1. Centra iekšējās kārtības noteikumi apmeklētājiem nosaka:
 - tiesības,
 - pienākumus.
2. Šie noteikumi jāievēro visiem apmeklētājiem.
3. Centra apmeklētāji parakstās par noteikumu ievērošanu.
4. Noteikumus var izlasīt:
 - pie ieejas durvīm,
 - pie centra nodaļu vadītājiem.
5. Par iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumiem centra darbinieki var izsaukt policiju vai apsardzi.

Kas ir mutvārdu vieglā valoda?

- ◆ Vienkāršota mutiskā valoda, balstīta konkrētos pamatprincipos ar mērķi palīdzēt cilvēkiem ar uztveres grūtībām saprast teikto
- ◆ Lieto sarunās, prezentācijās, apmācībās un citās situācijās, kur svarīga ir mutiska saziņa
- ◆ Mērķis - nodrošināt, ka katrs cilvēks saprot mutvārdu informāciju un var tajā aktīvi piedalīties

Vārdu izvēle

Izmanto vienkāršus un bieži lietotus vārdus, neizmanto žargonu, svešvārdus, sarežģītus terminus

Līgums ir juridisks dokuments, kas nosaka pušu saistības un tiesības.

Līgums ir rakstisks dokuments. Tajā rakstīts, ko katrs apņemas darīt.

Jēdzienu skaidrojums

Izmanto piemērus no ikdienas dzīves

◆ Piemēram, jēdziens: "Budžeta plānošana"

Plānot budžetu nozīmē plānot savu naudu. Cik naudas tu saņem? Kam tu to tērēsi? Piemēram, cik tu tērēsi naudu pārtikai un cik naudas atstāsi citām vajadzībām.

Teikumu un informācijas struktūra

Īsi teikumi, katrā viena doma, informācija sakārtota hronoloģiski

Ja dalībnieki laikus neierodas vai neinformē par kavēšanos, viņi var palaist garām svarīgus norādījumus, kas tiks izteikti sākumā.

Lūdzu, ierodieties laikā. Ja jūs kavējat, jūs varat nepaspēt dzirdēt svarīgas ziņas.

Iesaiste un atgriezeniskā saite

Uzdod vienkāršus jautājumus, pārbaudi sapratni

"Vai viss šobrīd ir saprotams?"

"Lūdzu, paceliet roku, ja vajag atkārtot."

Runas temps un informācijas secīgums

Runā lēni, skaidri, ar pauzēm starp teikumiem

Pirms mēs ķeramies pie nākamā posma, kas ietver pieteikuma izvērtēšanu, būtu jāapsver daži loģistiski jautājumi saistībā ar projektu.

Tagad parunāsim par projektu. Pēc tam izvērtēsim projekta pieteikumu.

Vizuālais atbalsts

Vizuāli materiāli palīdz uztvert informāciju

- ◆ Piemērs: laika līnija, kurā redzami visi veicamie darbi ar vienkāršiem vārdiem un ikonām
- ◆ Piemērs: 2 fotogrāfijas. vienā cilvēks, kas kavē, otra fotogrāfija – cilvēks, kurš ieradies laikā

Sagatavošanās un pielāgošanās

Pielāgo satura grūtības pakāpi, izmanto reālās dzīves piemērus

- ◆ Piemērs sarunai par līgumu:
“Līgums ir rakstisks dokuments. Piemēram, ja jūs
piesakātiesursos, līgumā būs rakstīts, cikostie notiek
un ko jūs apņematiesdarīt.”

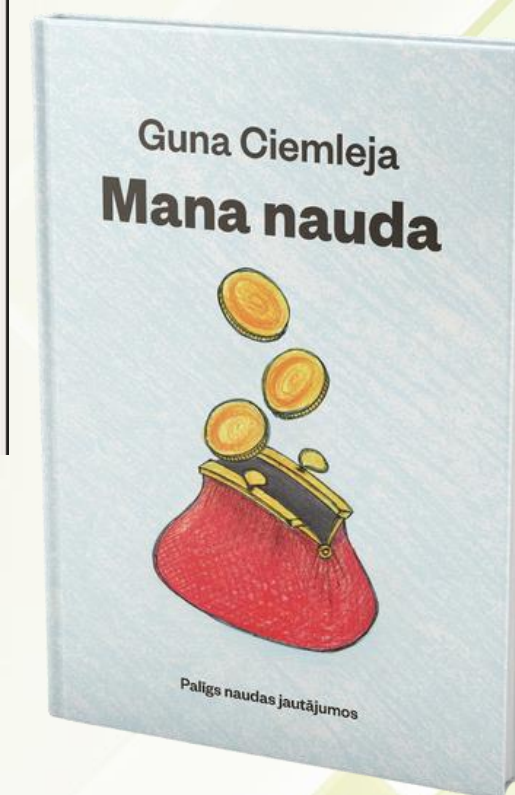
Kā veidot mutisko saziņu cieņpilnu un veiksmīgu

- ◆ Drošas vides radīšana
- ◆ Uzrunas forma
- ◆ Aktīvā klausīšanās
- ◆ Jautājumu uzdošana

Izaicinājumi

- ◆ Kā saprast, vai sagatavotā informācija der mērķauditorijai?
- ◆ Nepieciešamība pēc individuālas pieejas
- ◆ Kur atrast gatavus materiālus?

Zināšanas un treniņš

Pat viens vienkāršāks teksts var padarīt cilvēka dzīvi vieglāku

Svarīgākais ir **sākt**

Ar mums var sazināties pa e-pastu: **info@vieglavaloda.lv**